Κυριακή Η΄ Ματθαίου: Για το θαύμα τού χορτασμού των πεντακισχιλίων (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 5 Αυγούστου, 2022

[Ματθ. 14, 14-22]

«Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων (: όταν λοιπόν τα άκουσε αυτά ο Ιησούς, αναχώρησε από εκεί με πλοίο σε κάποιον ερημικό τόπο, για να μείνει μόνος Του με τους μαθητές Του. Και όταν άκουσαν τα πλήθη του λαού ότι αποχώρησε σε ερημικό τόπο, Τον ακολούθησαν πεζοί από τις πόλεις)» [Ματθ. 14, 13].

Πρόσεξε το ότι ο Κύριος σε κάθε περίπτωση αναχωρεί, και όταν παραδόθηκε ο Ιωάννης και όταν αποκεφαλίστηκε και όταν πληροφορήθηκαν οι Ιουδαίοι ότι οι μαθητές Του γίνονται όλο και περισσότεροι· διότι **θέλει τα περισσότερα να τα τακτοποιεί κατά τρόπο πιο ανθρώπινο και να κινείται ως επί το πλείστον μέσα στα ανθρώπινα πλαίσια, επειδή δεν ήταν ακόμη καιρός να αποκαλύψει με σαφήνεια τη θεότητά Του**. Για τον λόγο αυτόν και στους μαθητές Του έλεγε να μην πουν σε κανένα ότι Αυτός είναι ο Χριστός· διότι ήθελε αυτό να γίνει περισσότερο γνωστό μετά την Ανάστασή Του. Για τον λόγο αυτόν δεν ήταν αρχικά πολύ αυστηρός προς τους Ιουδαίους εκείνους που έδειξαν δυσπιστία, αλλά ήταν περισσότερο επιεικής.

Αφού λοιπόν αναχώρησε από εκεί, δεν μεταβαίνει σε κάποια πόλη, αλλά πηγαίνει στην έρημο και μάλιστα ταξιδεύει με πλοίο, ώστε να μην Τον ακολουθήσει κανείς. Εσύ όμως, σε παρακαλώ, πρόσεξε ότι **οι μαθητές του Ιωάννη αισθάνονται πλέον περισσότερο οικείοι προς τον Ιησού**, καθόσον αυτοί είναι εκείνοι που είχαν αναγγείλει σε Αυτόν το γεγονός του αποκεφαλισμού του Ιωάννη του Βαπτιστού· και πράγματι, αφού εγκατέλειψαν τα πάντα, καταφεύγουν στο εξής προς τον Ιησού. Αυτό ήταν το αποτέλεσμα και της συμφοράς από τον θάνατο του Προδρόμου, αλλά και της απαντήσεως που τους έδωσε ο Ιησούς, η οποία και πέτυχε να τους φέρει κοντά Του.

Γιατί όμως δεν έφυγε από το μέρος εκείνο πριν Του αναγγείλουν τον θάνατο του Ιωάννη, μολονότι βέβαια τον γνώριζε και πριν Του τον αναγγείλουν;

Επειδή ήθελε με όλες τις ενέργειές Του να αποκαλύπτει την αλήθεια της θείας οικονομίας· διότι πράγματι **δεν ήθελε μόνο με τα λόγια, αλλά και με τα έργα** να το κάνει αυτό πιστευτό, καθώς γνώριζε την κακουργία του διαβόλου και ότι αυτός θα μεταχειριζόταν κάθε μέσο για να διαλύσει αυτήν την εκτίμηση και αντίληψη.

Ο Ιησούς λοιπόν γι' αυτόν τον λόγο φεύγει από το μέρος εκείνο, τα πλήθη του λαού όμως και πάλι δεν απομακρύνονται από κοντά Του, αλλά Τον ακολουθούν με αφοσίωση, χωρίς να τους φοβίσει καθόλου το δραματικό τέλος του Ιωάννου του Βαπτιστού. **Τόσο έντονος είναι ο πόθος να βρίσκονται κοντά στον Ιησού και να ακούνε τη διδασκαλία Του, τόσο μεγάλη είναι η δύναμη της αγάπης τους και ακριβώς γι΄αυτόν τον λόγο τα πάντα η αγάπη αυτή κατανικά και αποκρούει τους κινδύνους.** Γι' αυτό έλαβαν και αμέσως την αμοιβή τους. «*Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς (: και όταν βγήκε ο Ιησούς από το ερημικό καταφύγιό Του)*»**,** λέει ο ευαγγελιστής**,** «*εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν (: είδε πολύ λαό, και τους σπλαχνίστηκε και τους θεράπευσε τους αρρώστους τους)*» [Ματθ. 14, 14].

Αν και η προθυμία του λαού ήταν μεγάλη, εντούτοις τα όσα έπραττε σε αυτούς ο Ιησούς ήσαν ανώτερα από την αμοιβή κάθε προθυμίας και σπουδής εκ μέρους του λαού. Γι' αυτό και ο ευαγγελιστής αναφέρει **ως αιτία της θεραπείας των ασθενών την ευσπλαχνία του Ιησού και μάλιστα την ευσπλαχνία Του εκείνην που επεκτείνεται προς όλους** και για τον λόγο αυτό θεραπεύει όλους τους ασθενείς χωρίς να ζητεί στην περίπτωση αυτή πίστη από τους ασθενείς·**διότι το γεγονός ότι έτρεξαν κοντά Του, ότι εγκατέλειψαν τις πόλεις, ότι Τον ζήτησαν και Τον βρήκαν με μεγάλη προθυμία και με κάθε επιμέλεια και το ότι παρέμειναν μαζί Του αν και η πείνα τους πίεζε, όλα αυτά φανερώνουν ξεκάθαρα την πίστη τους.**

Πρόκειται επίσης να τους δώσει ως αμοιβή για την πίστη και την αφοσίωσή τους και υλική τροφή. Και δεν το κάνει αυτό με δική Του πρωτοβουλία, αλλά περιμένει να Του το ζητήσουν, διότι, όπως είπα και άλλοτε, τηρεί σε κάθε περίπτωση την αρχή αυτή, δηλαδή **δεν σπεύδει να θαυματουργήσει, εάν προηγουμένως δεν Του το ζητήσουν**. Και γιατί δεν Τον πλησίασε κάποιος από το πλήθος για να Του μιλήσει εξ ονόματος όλων των άλλων; Διότι έτρεφαν προς Αυτόν υπερβολικό **σεβασμό**, αλλά και **δεν ένιωθαν πείνα εξαιτίας του πόθου τους να βρίσκονται διαρκώς κοντά Του.**

Αλλά ούτε και οι μαθητές Του, όταν Τον πλησίασαν, δεν Του είπαν «*δώσε τροφή στο πλήθος του κόσμου*», διότι η γνώση τους για τη δύναμη του Ιησού ήταν ακόμη **ατελής.** Αλλά τι λέγουν στον Κύριο καθώς πια πλησίαζε να βραδιάσει; «*ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον*

τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα (: ''Είναι έρημος ο τόπος και η ώρα πλέον πέρασε. Δώσε διαταγή να διαλυθούν τα πλήθη του λαού, για να πάνε στα χωριά και να αγοράσουν για τους εαυτούς τους τροφές να φάνε'')»· διότι αφού και μετά το θαύμα λησμόνησαν τα όσα συνέβησαν και μετά από τα κοφίνια που γέμισαν από τα περισσεύματα, νόμιζαν ότι τους ομιλεί για το ψωμί, όταν αποκάλεσε «*ζύμη*» τη διδασκαλία των Φαρισαίων [βλ. Ματθ. 16, 6: «*ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων (: ο Ιησούς τότε τους είπε: "Ανοίξτε τα μάτια σας και προσέχετε από την κακή επίδραση της υποκριτικής διδασκαλίας των Φαρισαίων και Σαδδουκαίων, που μοιάζει με κακό προζύμι")*»], **πολύ περισσότερο τώρα, που δεν είχαν ακόμη δει τέτοιο θαύμα**, δεν ήλπιζαν ότι ήταν δυνατόν να γίνει κάτι τέτοιο (να τραφούν δηλαδή **5000** άνθρωποι με μόλις πέντε ψωμιά και δύο ψάρια). Αν και πριν από αυτό βέβαια είχε θεραπεύσει πολλούς αρρώστους, εντούτοις δεν περίμεναν το θαύμα του πολλαπλασιασμού των άρτων. Σε τέτοιο βαθμό **πνευματικής ατέλειας** βρίσκονταν ακόμη.

Εσύ, όμως, πρόσεξε, σε παρακαλώ, τη σοφία του Διδασκάλου, με ποιο ολοφάνερο τρόπο τους προσκαλεί στο να πιστέψουν. Δηλαδή, δεν τους είπε ευθύς εξαρχής «*εγώ θα τους δώσω τροφή*», εφόσον αυτό δεν επρόκειτο να το δεχθούν εύκολα. Τι έκανε λοιπόν; Αναφέρει ο ευαγγελιστής Ματθαίος: «*ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν (: ο Ιησούς τους είπε: ''Δεν είναι ανάγκη να φύγουν και να αγοράσουν τρόφιμα. Δώστε τους εσείς να φάνε'')»*. Δεν είπε "*δίνω εγώ σε αυτούς*" αλλά "*δώστε τους εσείς να φάνε*"· διότι ακόμη Τον θεωρούσαν ως άνθρωπο.

Αυτοί όμως ούτε και μετά από όλα αυτά υψώθηκαν πνευματικά, αλλά εξακολουθούν ακόμη να συνομιλούν μαζί Του σαν να ήταν άνθρωπος (και όχι Θεάνθρωπος - δεν το είχαν ακόμη εννοήσει) και Του λέγουν: «*οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας (: Δεν έχουμε εδώ τίποτε άλλο παρά μόνο πέντε ψωμιά και δύο ψάρια)*». Γι΄αυτό και ο ευαγγελιστής Μάρκος λέγει ότι «*καὶ ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον πρὸς αὐτούς, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο καὶ ἐθαύμαζον.καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο καὶ ἐθαύμαζον. οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἀλλ᾽ ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη (: και ανέβηκε μαζί τους στο πλοίο και τότε ακαριαία ησύχασε ο άνεμος. Και κυριεύτηκαν μέσα τους από υπερβολική έκσταση, ώστε να μην μπορούν να εκφράσουν ό,τι αισθάνονταν. Και θαύμαζαν, παρόλο που ο Ιησούς πριν από λίγο είχε κάνει και το άλλο καταπληκτικό θαύμα του πολλαπλασιασμού των άρτων και των ψαριών. Θαύμαζαν όμως τώρα πάρα πολύ, διότι δεν είχαν καταλάβει τι είχε γίνει με τα ψωμιά και δεν είχαν εκτιμήσει βαθιά το θαύμα εκείνο. Έπρεπε βέβαια να το είχαν καταλάβει, αλλά* ***η διάνοιά τους ήταν ακόμη πωρωμένη και βραδυκίνητη, επειδή δεν είχαν δεχθεί ακόμη τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος*** *και ήταν η διάνοιά τους προσκολλημένη ακόμη στην ύλη)»* [: Μάρκ 6, 51-52]· [πρβλ. και Μάρκ. 8, 17:

«καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; (: ο Ιησούς τότε που ως Θεάνθρωπος κατάλαβε τις απόκρυφες σκέψεις τους, τους είπε: ‘’Γιατί πέσατε σε συλλογισμούς και σκέψεις, επειδή δεν έχετε ψωμιά; Ακόμη και τώρα, ύστερα από τόσα θαύματα που είδατε και ακούσατε, δεν εννοείτε και δεν καταλαβαίνετε; Έχετε ακόμη τόσο δυσκίνητη και πωρωμένη την καρδιά και την διάνοιά σας και τόσο σαρκικές τις σκέψεις σας;’’)].

Επειδή λοιπόν ακόμη ήσαν προσκολλημένοι στην ύλη και στα γήινα, τότε πλέον παίρνει πρωτοβουλία ο Κύριος και προσφέρει την βοήθειά Του και τους λέγει: «*Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε (: Φέρτε τα μου εδώ)*»· **διότι και αν ακόμη ο τόπος είναι έρημος, είναι όμως παρών Αυτός που τρέφει ολόκληρη την οικουμένη· κι αν η ώρα έχει περάσει και βραδιάζει, συνομιλεί μαζί σας Αυτός που βρίσκεται πάνω και πέρα από τον χρόνο και δεν υπόκειται σε ώρες, καθώς κυριαρχεί και σε αυτές**. Ο ευαγγελιστής Ιωάννης μάλιστα αναφέρει ότι τα ψωμιά ήσαν κρίθινα [βλ. Ιω. 6, 9: «*λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου. ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε, ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; (: λέγει σε Αυτόν ένας από τους μαθητές Του, ο Ανδρέας, ο αδελφός του Σίμωνος Πέτρου: “είναι εδώ κάποιος νέος, που έχει πέντε **κρίθινα** ψωμιά και δύο ψάρια· αλλά τι είναι αυτά τα λίγα μπροστά σε τόσο πλήθος ανθρώπων;*”)»]. Και δεν παραθέτει τυχαία την λεπτομέρεια αυτή, αλλά την προσθέτει **για να μας διδάξει να αποφεύγουμε την αλαζονεία της πολυτελείας**. Άλλωστε **τόσο λιτό ήταν και το τραπέζι των προφητών**.

«Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων (: και αφού παρακίνησε τα πλήθη του λαού να καθίσουν πάνω στα χόρτα, ύψωσε το βλέμμα Του στον ουρανό, ευχαρίστησε και επικαλέστηκε τον Πατέρα Του. Αφού ευλόγησε τα ψωμιά, τα έκοψε σε κομμάτια, τα έδωσε στους μαθητές και οι μαθητές στα πλήθη του λαού. Και έφαγαν όλοι και χόρτασαν, και μάζεψαν όσα κομμάτια είχαν περισσέψει, δώδεκα δηλαδή κοφίνια γεμάτα. Εκείνοι μάλιστα που έφαγαν ήταν περίπου πέντε χιλιάδες άνδρες, χωρίς να συνυπολογίζονται στον αριθμό αυτό οι γυναίκες και τα παιδιά)» [Ματθ. 14, 19-21].

Για ποιο λόγο σήκωσε τα μάτια Του προς τον ουρανό και επικαλέστηκε τον Πατέρα Του; Διότι **έπρεπε να πιστέψουν οι άνθρωποι ότι είναι απεσταλμένος από τον Πατέρα Του και ότι είναι ίσος με Αυτόν**. Τα στοιχεία όμως που απεδείκνυαν αυτά, έδιναν εκ πρώτης όψεως την εντύπωση ότι ήταν αλληλοσυγκρουόμενα· διότι **την ισότητα την απεδείκνυε το γεγονός ότι**

έπραττε τα πάντα με απόλυτη εξουσία ο Κύριος. **Το ότι, όμως, προερχόταν από τον Πατέρα δεν μπορούσαν να το πιστέψουν διαφορετικά, εάν δεν έπραττε τα πάντα αναφέροντας και αποδίδοντας αυτά με μεγάλη ταπείνωση στον Πατέρα και επικαλούμενος τη βοήθειά Του.** Για τον λόγο αυτό, **ούτε το ένα έκανε μόνο, ούτε το άλλο, για να αποδεικνύονται και τα δύο**. Και άλλοτε μεν επιτελεί τα θαύματα με εξουσία, ως απόλυτος Κύριος, ενώ άλλοτε θαυματουργεί, αφού πρώτα επικαλεστεί και προσευχηθεί στον Πατέρα.

Επίσης, για να μη σχηματιστεί η εντύπωση ότι όσα πράττει δεν συμβιβάζονται μεταξύ τους, όταν μεν επιτελεί τα μικρότερα θαύματα, υψώνει το βλέμμα Του προς τον ουρανό, όταν ωστόσο επιτελεί μεγαλύτερα θαύματα, το κάνει αυτό με απόλυτη εξουσία, ώστε να αντιληφθείς ότι και τα μικρότερα δεν τα επιτελεί λαμβάνοντας δύναμη από κάποιον άλλον, αλλά ότι ενεργεί έτσι **για να αποδώσει τιμή** στον Πατέρα Του που Τον γέννησε. **Όταν λοιπόν συγχώρησε τις αμαρτίες, όταν άνοιξε τον παράδεισο και εισήγαγε εκεί τον ληστή, όταν κατήργησε τον παλαιό νόμο στις περισσότερες εντολές του, όταν ανέστησε πολλούς νεκρούς, όταν σταμάτησε την τρικυμία στη θάλασσα, όταν έλεγξε τις απόκρυφες σκέψεις των ανθρώπων, όταν χάρισε το φως στα μάτια των εκ γενετής τυφλών, πράξεις που αποκλειστικά ανήκουν στον Θεό και μόνον και σε κανέναν άλλον, σε καμία από τις περιπτώσεις αυτές δεν φαίνεται να επικαλείται τον Πατέρα Του**. Όταν όμως πολλαπλασίασε τους άρτους, πράγμα που ήταν κατά πολύ μικρότερο ως θαύμα από όλα τα άλλα, τότε ανυψώνει τα μάτια Του προς τον ουρανό, προσεύχεται και επικαλείται την βοήθεια του Πατέρα Του, αφενός μεν για να αποδείξει αυτά που είπα προηγουμένως, **αφετέρου δε για να μας διδάξει να μην αρχίζουμε προηγουμένως το φαγητό μας, εάν πρώτα δεν ευχαριστήσουμε Εκείνον που μας δίδει την τροφή**.

Και **για ποιο λόγο δεν δημιουργεί τροφή χωρίς αυτή να υπάρχει εκ των προτέρων**, αλλά **πολλαπλασιάζει την τροφή από την ήδη υπάρχουσα** (τους πέντε άρτους και τα δύο ψάρια); **Για να αποστομώσει** τους κατοπινούς αιρετικούς Μαρκίωνα και Μανιχαίο, που με τη βλάσφημη διδασκαλία τους, **επιδίωκαν να αποξενώσουν τον άγιο Τριαδικό Θεό από την δημιουργία και την κτίση** , και να διδάξει με τις πράξεις Του ότι **και τα ορατά όλα είναι έργα και κτίσματα δικά Του,** όπως επίσης ότι **Αυτός είναι που δίδει τους καρπούς και Αυτός είναι που είπε κατά την αρχή της δημιουργίας**: «*Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου (: Να βλαστήσει η γη βοτάνη χόρτου*)» [Γέν. 1, 11] και «*Ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν (: Να βγάλουν τα ύδατα των θαλασσών ζωντανούς υδρόβιους οργανισμούς*)» [Γέν. 1, 20]· ούτε και βέβαια ήταν μικρότερο το παρόν θαύμα του πολλαπλασιασμού των άρτων και των ιχθύων από εκείνο που αναφέρει η Γένεση, εφόσον και εκείνα, μολονότι τα δημιούργησε από μη υπάρχοντα, εντούτοις τα έπλασε από το νερό. **Δεν ήταν μικρότερο θαύμα το ότι από πέντε άρτους δημιούργησε τόσους πολλούς, καθώς επίσης και από τα δύο ψάρια τόσα**

πολλά, από το να παράγει από τη γη τους καρπούς και από το νερό τους υδρόβιους οργανισμούς· αυτό ήταν απόδειξη ότι ήταν Κύριος και της ξηράς και της θάλασσας.

Επειδή όμως με τα θαύματα που έκανε θεράπευε συνεχώς ασθενείς, στην περίπτωση αυτή προβαίνει **σε μια καθολική θαυματουργική ευεργεσία, ώστε να μην είναι μόνο οι πολλοί άνθρωποι θεατές των θαυμάτων που γίνονταν στους άλλους, αλλά να απολαύσουν και οι ίδιοι τη δωρεά των θαυμάτων Του.** Και εκείνο ακριβώς που κάποτε στην έρημο (καθώς όδευαν προς τη γη της Επαγγελίας) προκαλούσε τον θαυμασμό στους Ιουδαίους (διότι έλεγαν: «*μὴ καὶ ἄρτον δύναται δοῦναι ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ; (: μήπως μπορεί να μας δώσει και άρτους ή να ετοιμάσει τράπεζα με φαγητά για τον λαό του στην έρημο;)*» [Ψαλμ. 77, 20]) με το μάννα που έπεφτε από τον ουρανό και τους έτρεφε καθημερινά, αυτό το αποδεικνύει τώρα εμπράκτως. **Για τον λόγο αυτό και τους οδηγεί στην έρημο, ώστε να απαλλάξει τελείως το θαύμα από κάθε υποψία και να μη νομίσει κανένας ότι κάποια πόλη, που βρισκόταν εκεί κοντά, πρόσφερε τα απαραίτητα για την τροφή των πέντε χιλιάδων αυτών ανθρώπων.** Γι' αυτό ακριβώς άλλωστε ο ευαγγελιστής αναφέρει όχι μόνο τον τόπο, αλλά **και την ώρα** που έγινε το θαύμα.

Αλλά και κάτι άλλο διδασκόμαστε από το γεγονός αυτό, **την φιλόσοφη αντίληψη των μαθητών για την κάλυψη μόνο των εντελώς απαραίτητων αναγκών και την αδιαφορία τους για την τροφή**. Πραγματικά, αν και ήσαν δώδεκα άτομα, είχαν μόνο πέντε ψωμιά και δύο ψάρια. Τόσο επουσιώδεις θεωρούσαν τα σωματικές ανάγκες και φρόντιζαν μονάχα για τα πνευματικά. **Και δεν κράτησαν τα ολίγα αυτά τρόφιμα για τον εαυτό τους, αλλά τα προσέφεραν, όταν τους το ζήτησε ο Ιησούς**. Από αυτό ακριβώς πρέπει να διδαχτούμε ότι, **και αν ακόμη έχουμε λίγα, και αυτά να τα δίνουμε σε όσους έχουν ανάγκη**.

Όταν λοιπόν, τους έδωσε εντολή ο Κύριος να φέρουν τα πέντε ψωμιά, δεν λένε: *''Και τι θα φάμε εμείς; Πώς θα καταπραΰνουμε την πείνα μας;*'', αλλά υπακούουν αμέσως με προθυμία. Πέρα από όσα ελέχθησαν, όπως εγώ τουλάχιστον νομίζω, για τον λόγο αυτό **θαυματουργεί με βάση τα υπάρχοντα ψωμιά και τα ψάρια, για να οδηγήσει τους μαθητές Του στην πίστη, διότι ήταν ακόμα η πίστη τους πολύ ασθενής.** Γι' αυτόν τον λόγο και υψώνει το βλέμμα Του στον ουρανό· διότι από μεν τα άλλα θαύματα είχαν πολλά παραδείγματα, ενώ δεν είχαν δει τίποτε παρόμοιο με αυτό.

Αφού λοιπόν ο Κύριος έλαβε τους άρτους, τους έκοψε σε κομμάτια και τα έδιδε στα πλήθη του κόσμου μέσω των μαθητών Του τιμώντας τους με αυτήν την ενέργειά Του. Και δεν το κάνει αυτό μόνο για να τους τιμήσει, αλλά και για να μη δείξουν απιστία, όταν θα γίνει το θαύμα, ούτε να το λησμονήσουν με το πέρασμα του χρόνου, **αφού**

θα είχαν ως μάρτυρες τα ίδια τα χέρια τους που είχαν μοιράσει τα πολλαπλασιασμένα ψωμιά και ψάρια. Για τον λόγο αυτό αφήνει προηγουμένως και τα πλήθη του κόσμου να πεινάσουν καλά και περιμένει να έλθουν πρώτα οι μαθητές Του και να Τον ρωτήσουν και μέσω αυτών βάζει τα πλήθη να καθίσουν και τους μοιράζει τα κομμάτια των άρτων και των ψαριών, επειδή ήθελε να εξασφαλίσει του καθενός την ομολογία και τις πράξεις του. Γι΄ αυτό και λαμβάνει τους άρτους από τους μαθητές **για να έχουν πολλές αποδείξεις των όσων συνέβησαν και πολλά στοιχεία να τους υπενθυμίζουν το θαύμα**· διότι εάν, μολονότι συνέβησαν αυτά, το λησμόνησαν αργότερα, τι δεν θα πάθαιναν, εάν δεν προέβαινε σε όλες αυτές τις ενέργειες;

Και δίνει εντολή στα πλήθη να καθίσουν επάνω στα χόρτα με σκοπό να τους διδάξει ότι πρέπει να αντιμετωπίζουν **καρτερικά** τις δύσκολες περιστάσεις· διότι **ήθελε να θρέψει όχι μόνο τα σώματά τους, αλλά να διδάξει και την ψυχή τους** . Και από τον τόπο λοιπόν, και από το ότι δεν τους έδωσε τίποτε περισσότερο παρά ψωμί και ψάρια, και από το ότι σε όλους προσέφερε τα ίδια και τα έκανε κοινά, και από το ότι δεν έδωσε σε κανένα περισσότερο από τον άλλο, **τους δίδασκε την ταπεινοφροσύνη, την εγκράτεια, την αγάπη, το να επιδεικνύουν αμερόληπτα όμοια στάση προς όλους και το να θεωρούν ότι τα πάντα είναι κοινά**.

«Καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις (: και αφού έκοψε τα ψωμιά ο Κύριος, τα έδωσε στους μαθητές Του και οι μαθητές στα πλήθη του κόσμου)»[Ματθ. 14, 19]. Τους πέντε άρτους έκοψε και **οι πέντε αυτοί άρτοι πολλαπλασιάζονταν στα χέρια των μαθητών Του**. Και δεν σταματά το θαύμα σε αυτό μόνο το σημείο, αλλά **έκαμε ώστε και να περισσεύσουν οι άρτοι**. Και **δεν περίσσευσαν ολόκληροι άρτοι, αλλά κομμάτια, με σκοπό να δείξει ότι αυτά ήσαν υπολείμματα εκείνων των άρτων, ώστε όλοι να πληροφορηθούν το γεγονός.** Και ακριβώς για τον λόγο αυτό άφησε τον κόσμο να πεινάσει, για να μη θεωρήσει κανείς ότι ήταν φαντασία αυτό που συνέβη. Γι' αυτό έκανε να περισσεύσουν και δώδεκα κοφίνια, **για να κρατήσει και ο Ιούδας ένα.** Βέβαια μπορούσε να σβήσει την πείνα τους, αλλ΄ όμως δεν θα γνώριζαν τότε οι μαθητές Του την δύναμή Του, πράγμα βέβαια που έγινε και στην περίπτωση του Ηλία.**Τόσο πολύ λοιπόν κατεπλάγησαν οι Ιουδαίοι από το θαύμα αυτό, ώστε θέλησαν και βασιλέα να Τον ανακηρύξουν, πράγμα βέβαια που δεν έκαναν σε κανένα από τα άλλα θαύματά Του**.

Ποια λόγια λοιπόν θα μπορέσουν να παραστήσουν το πώς πολλαπλασιάζονταν οι άρτοι; Το πώς έρρεαν τα πλήθη στην έρημο; Το πώς έφτασαν για τόσο πλήθος κόσμου; Διότι πράγματι ήσαν πέντε χιλιάδες άνθρωποι **χωρίς τις γυναίκες και τα παιδιά**, πράγμα που αποτελεί **τον πιο μεγάλο έπαινο του λαού, διότι και γυναίκες και παιδιά περιέβαλλαν τον Κύριο**. Το πώς περίσσευσαν τα

κομμάτια; Καθόσον και αυτό δεν είναι μικρότερο θαύμα από το προηγούμενο. Και το πώς έμειναν τόσα υπολείμματα, ώστε να γεμίσουν **ισάριθμα** κοφίνια με τους μαθητές, και να μην είναι ούτε περισσότερα, ούτε λιγότερα; Και αφού λοιπόν έλαβε τα υπολείμματα δεν τα έδωσε στα πλήθη του κόσμου, αλλά στους μαθητές, καθόσον το πλήθος του κόσμου βρισκόταν σε πολύ χαμηλότερο πνευματικό επίπεδο από ό,τι οι μαθητές.

Αφού λοιπόν έκανε το θαύμα, «*εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους (: και αμέσως ο Ιησούς, για να μην παρασυρθούν οι μαθητές Του από τον ενθουσιασμό του πλήθους που ήθελε να Τον ανακηρύξει βασιλιά, τους ανάγκασε να μπουν στο πλοίο και να περάσουν πριν απ' Αυτόν στο απέναντι μέρος της λίμνης, ωσότου Αυτός διαλύσει τα πλήθη του λαού)*» [Ματθ. 14, 21]· διότι αν και όταν ήταν παρών, θεωρούνταν τα επιτελούμενα απ΄ Αυτόν ως φαντασία και όχι ως πραγματικότητα, οπωσδήποτε λοιπόν θα συνέβαινε το ίδιο εφόσον θα απουσίαζε. Γι΄ αυτό λοιπόν προκειμένου να εξεταστεί με ακρίβεια το συμβάν, έδωσε εντολή να φύγουν από κοντά Του **εκείνοι που έλαβαν τα υπολείμματα και τα αποδεικτικά στοιχεία του θαύματος**.

Αλλά και σε άλλες περιπτώσεις, όταν επιτελεί μεγάλα έργα, αποφεύγει το πλήθος του κόσμου και τους μαθητές Του, **με σκοπό να μας διδάξει να μην επιδιώκουμε σε καμία περίπτωση την δόξα των ανθρώπων και να μην παρασυρόμαστε από τον κόσμο**. Και όταν ο ευαγγελιστής λέγει ότι «***τους ανάγκασε»,*** φανερώνει τη μεγάλη επιθυμία των μαθητών να μείνουν κοντά στον Κύριο. Και απέστειλε τους μαθητές Του έχοντας αυτό ως πρόσχημα για το πλήθος, ώστε να διαλυθεί, ενώ ο Ίδιος ήθελε να ανεβεί στο όρος.**Και αυτό το έκανε για να μας διδάξει να μην αναμειγνυόμαστε συνεχώς με τον κόσμο, ούτε πάλι να τον αποφεύγουμε πάντοτε, αλλά και τα δύο να τα κάνουμε προς ωφέλεια, το ένα μετά το άλλο, ανάλογα προς την εκάστοτε ανάγκη.**

Ας μάθουμε λοιπόν κι εμείς **να μένουμε πάντοτε κοντά στον Ιησού χωρίς να αποβλέπουμε στην υλική ανταπόδοση**, για να μη συμβεί να κατηγορηθούμε, όπως συνέβη και με τους Ιουδαίους. Καθόσον λέγει ο Κύριος: «*ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε (: αληθινά σας λέω ότι ζητείτε να με βρείτε όχι επειδή είδατε θαύματα που σας έπεισαν για τη θεϊκή μου αποστολή και τη σωτηριώδη αλήθεια της διδασκαλίας μου, και θέλετε έτσι να ωφεληθείτε πνευματικά, αλλά επειδή φάγατε από τους άρτους και χορτάσατε, και θέλετε πάλι να σας δώσω υλικά αγαθά)*» [Ιω. 6, 26]. Για τον λόγο αυτόν δεν κάνει συνεχώς αυτό εδώ το θαύμα, αλλά το θέτει σε δεύτερη μοίρα,**με σκοπό να τους διδάξει να μην είναι δούλοι της κοιλιάς τους, αλλά να επιδιώκουν διαρκώς να αποκτήσουν τα πνευματικά αγαθά**.

Επομένως και εμείς ας επιδιώκουμε αυτά και ας ζητούμε **τον Άρτο τον ουράνιο** και λαμβάνοντάς τον, ας απαλλασσόμαστε από κάθε βιοτική φροντίδα· διότι, εάν εκείνοι άφησαν και τα σπίτια τους και τις πόλεις και τους συγγενείς και τα πάντα και έμεναν στην έρημο χωρίς να απομακρύνονται από εκεί, αν και πιέζονταν από την ανάγκη της πείνας, πολύ περισσότερο πρέπει να συμβαίνει αυτό σε εμάς που πλησιάζουμε μία τέτοια είδους Τράπεζα, **οι οποίοι πρέπει να δείξουμε περισσότερη ευσέβεια και να ζητούμε με πολύ πόθο πρώτα τα πνευματικά αγαθά, και ύστερα τα υλικά.** Καθόσον και οι Ιουδαίοι κατηγορούνταν, όχι επειδή ζήτησαν τον Κύριο για τον άρτο, αλλά επειδή Τον ζήτησαν γι΄ αυτόν και μόνο τον σκοπό και μάλιστα πρώτα γι' αυτόν· διότι εάν κάποιος περιφρονεί μεν τις μεγάλες δωρεές, επιδιώκει όμως τις μικρές, τότε ο Δωρεοδότης τον καταφρονεί και έτσι χάνει και εκείνα που αυτός επιθυμεί. Ενώ αντιθέτως, εάν επιδιώκουμε με πόθο τα πνευματικά, μας προστίθενται μαζί με αυτά και τα υλικά· καθόσον αυτά αποτελούν προσθήκη στα πνευματικά. Αυτά είναι τόσο ασήμαντα και μικρά, συγκρινόμενα προς τα πνευματικά, έστω και αν ακόμη θεωρούνται ότι είναι μεγάλα.

ΠΗΓΕΣ:

- https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-matthaeum.pdf
- Ιωάννου του Χρυσοστόμου Άπαντα τα έργα, *Υπόμνημα στο Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον*, **ομιλία ΜΘ΄**, πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1990, τόμος 11, σελίδες 302-321.
- Βιβλιοθήκη των Ελλήνων, Άπαντα των αγίων Πατέρων, *Ιωάννου Χρυσοστόμου έργα*, τόμος 66, σελ. 174-183 .
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html
- Π. Τρεμπέλα, *Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία* (απόδοση στην κοινή νεοελληνική), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.
- *Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Κολιτσάρα*, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.
- *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα*, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.
- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)